

INTEGRITEITSBELEID

o.g.v. art. 2 van het Huishoudelijk Reglement

Correspondentie adres/ssecretariaat: Gelukken 15, 5552 LD Valkenswaard.

E-mail: tietze@chello.nl

Informatie via www.tietze.nl

Verenigingsregister KvK: Oost-Brabant, nr. 17165399

In opdracht van PGO

(zie paragraaf 2.3.1. van het Beleidskader van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport).

VOORWOORD

Het vaststellen van integriteitsbeleid is één van de drempelcriteria voor het verkrijgen van subsidie. Een ander en mogelijk belangrijker criterium voor het formuleren van een integriteitsbeleid van de vereniging is te vinden in de vereniging zelf. Dit ondanks het feit dat de vereniging geen winstoogmerk kent. Onduidelijkheid op het gebied van integriteit kan een vereniging van binnenuit uithollen. De nu "normale" verenigingscultuur, waarin het logisch is, dat het eigen belang wijkt voor het belang van de vereniging en waarin het onfatsoenlijk wordt gevonden om jezelf of anderen te bevoordelen, moet worden gekoesterd. De belangen in onze vereniging zijn groot. Zo heeft het bestuur elk jaar de verantwoordelijkheid over duizenden euro's o.a. afkomstig uit contributie en subsidies en ze dient daar ook jaarlijks verantwoording voor af te leggen aan de leden en m.b.t. de besteding van het budget vooral ook aan de subsidieverstrekker(s).

Voor de leden is het een steun in de rug als de richtlijnen, die aangeven wat kan en wat niet kan, helder en door henzelf goed toepasbaar zijn. Maar niet alleen van leden wordt integer handelen verwacht. De inhoud van dit integriteitsbeleid is evenzeer van toepassing op de afwegingen die bestuursleden maken.

Zo bezien is het duidelijk dat er een integriteitsbeleid nodig is. Maar er is meer. De aandacht voor 'corporate governance', vrij vertaald 'goed bestuur', groeit. Bestuursleden zijn steeds vaker verantwoordelijk voor resultaten en voor het verrichten van bepaalde bestuurshandelingen. Tegen persoonlijke aansprakelijkheid dienen ze zich te verzekeren. Een dergelijke opstelling vraagt om zelfstandig, zelfbewust en verantwoordelijk opererende bestuursleden. Men kent de ruimte waarin men vrij is om zo goed mogelijk de verwachte resultaten te behalen en legt hier later verantwoording voor af. In dit beleid passen geen strikte, maar juist algemene regels. Die strikte regels zijn ook niet in dit integriteitsbeleid te vinden. Strikte regels nodigen eerder uit de grenzen van het acceptabele op te zoeken dan om ze te bewaken.

De in het beleid geformuleerde regels zijn echter niet vrijblijvend. Ze moeten ook worden gehandhaafd. In geval van misbruik kan dit zelfs directe gevolgen hebben voor het lidmaatschap of strafrechtelijke gevolgen. Binnen de vereniging moet het mogelijk zijn om elkaar aan te spreken op zaken van integriteit, zowel top-down als bottom-up en natuurlijk direct tussen (bestuurs)leden onderling. Openheid en transparantie zijn de eerste voorwaarden om integriteit te laten zijn, wat het hoort te zijn: een normaal aspect van het (bestuurs)lid zijn van de vereniging.

Hiervoor is over integriteit geschreven vanuit de optiek van de bestuursleden van de vereniging, die zich ten nadele van de subsidieverstrekker en de vereniging of op andere wijze zouden kunnen bevoordelen.

Het direct accepteren of afwijzen is niet altijd nuttig en gewenst. Zo kan bijvoorbeeld bij een bijeenkomst op initiatief van het bestuur, het heel passend zijn om de lunch met de deelnemers op kosten van de vereniging te laten plaatsvinden. Zo wordt het verwachtingspatroon van de relatie op een vriendelijke wijze in lijn gebracht met het integriteitsbeleid van de vereniging. Dit soort gebaren moeten hun kracht altijd ontfemen aan de vriendelijkheid van het gebaar en nooit aan de prijs.

INTEGRITEITSBELEID

o.g.v. art. 2 van het Huishoudelijk Reglement

Correspondentie adres/secretariaat: Gelukken 15, 5552 LD Valkenswaard.
E-mail: tietze@chello.nl
Informatie via www.tietze.nl
Verenigingsregister KvK: Oost-Brabant, nr. 17165399

Vereniging van
Tietze- en costochondritis
patiënten

INHOUD

1. Integriteit	3
2. Basisregels en afwegingen.....	4
2.1. Afwegingen	4
2.2. Transparantie	4
2.3. Begunstigde	4
2.4. Onafhankelijkheid in relaties	5
3. Structurele maatregelen	5
4. Referentievoorbeelden.....	5

INTEGRITEITSBELEID

o.g.v. art. 2 van het Huishoudelijk Reglement

Correspondentie adres/ssecretariaat: Gelukken 15, 5552 LD Valkenswaard.

E-mail: tietze@chello.nl

Informatie via www.tietze.nl

Verenigingsregister KvK: Oost-Brabant, nr. 17165399

1. Integriteit

Van Dale's Woordenboek zegt er dit van:

Integriteit: rechtschapenheid, onomkoopbaarheid, probiteit (het te-goeder-trouw-zijn). Het minste dat je van een (bestuurs)lid mag verwachten, is dat hij niet onkoopbaar is. Ook het 'het te-goeder-trouw-zijn' lijkt onomstreden. En al klinkt het wat ouderwets, rechtschapenheid (het te-goeder-trouw-zijn) mag óók van elke lid verwacht worden.

Op het eerste gezicht is integriteit dus een duidelijk begrip. Het tegendeel, corrupt, niet te-goeder-trouw-zijn, is ook duidelijk. Tussen integer en corrupt zit echter een breed gebied, waarvan de nuances net zo duidelijk moeten zijn. Ieder lid van de vereniging van Tietze- en costochondritis patiënten moet weten waar zijn of haar grenzen liggen. Zowel binnen de vereniging als erbuiten moet duidelijk zijn hoe er bij de vereniging met integriteit wordt omgegaan. Van leden wordt verwacht dat zij er een integere houding op na houden en onze vereniging niet in verlegenheid brengen als zij uit integriteit een aanbod moeten afwijzen.

Integere omgangsvormen:

Niet alleen naar buiten geldt integriteit als doel, ook intern in bestuurs- en verenigingsverband dient men onderling met elkaar en met de verenigingsbelangen integer om te gaan. Openheid, eerlijkheid, transparantie en verantwoordelijkheids- en verantwoordingsgevoel, maar ook bescherming van elkanders privacy, zijn daarbij belangrijk. Eigenlijk gaat het hierbij om de "normale" omgangs- en fatsoensnormen, die geen extra toelichting behoeven.

Niets voor niets.

Gewone leden zullen normaliter, door het ontbreken van financiële- dan wel andere verantwoordelijkheden, niet in de omstandigheden komen zich ten nadele van de vereniging te bevoordelen. Attenties van relaties aan bestuursleden zijn echter nooit vrijblijvend. Ze worden ook nooit aan een persoon gegeven, maar aan een functionaris. Niet de persoon is immers interessant, maar de mate waarin de persoon in zijn functie van nut kan zijn voor de gever/belanghebbende. Een uitnodiging of een attentie heeft bij de gever dan ook altijd een zakelijk doel. Bij de afweging om de attentie al dan niet in ontvangst te nemen of om zelf iets te doen, moet het verenigingsbelang en nooit het eigen belang leidend zijn. Verder moet worden bekeken of de attentie proportioneel is en situationeel acceptabel is (zie verder blz.4).

Concreet gaat het bijvoorbeeld over:

- toekennen of ontvangen van gunsten (voorrang bij koop, gunnen van een opdracht);
- ontvangen van cadeaus;
- door relaties betaald bezoeken van sportwedstrijden, golfclinics, culturele voorstellingen, popconcerten;
- door relaties betaalde etentjes;

maar ook;

- privé-gebruik van verenigingsmiddelen (computers, printers, etc);
- onjuist invullen van declaratieformulieren voor dienstkilometers en andere uitgaven;

en zelfs over;

- fraude;
- steekpenningen.

Deze lijst is zeker niet uitputtend, maar hij geeft een goede indicatie waar de integriteitsrisico's spelen.

Waar ligt de grens?

Het zondermeer afwijzen van alle attenties is evenmin in het verenigingsbelang als het zondermeer aannemen ervan. Fraude en steekpenningen kunnen natuurlijk nooit. Andere zaken liggen echter genuanceerder.

Voorbeelden:

- Als een lid vanwege zijn gemaakte onkosten of verdiensten voor de vereniging een al dan niet financiële vergoeding krijgt aangeboden van het bestuur, is er niets op tegen als hij dit aanneemt;
- anders ligt het als een bestuurslid een materiële- dan wel financiële vergoeding aanneemt van een externe partij, waarbij het doel is het bestuurslid over te halen om die partij een opdracht te gunnen;

INTEGRITEITSBELEID

o.g.v. art. 2 van het Huishoudelijk Reglement

Correspondentie adres/ssecretariaat: Gelukken 15, 5552 LD Valkenswaard.

E-mail: tietze@chello.nl

Informatie via www.tietze.nl

Verenigingsregister KvK: Oost-Brabant, nr. 17165399

- niemand kijkt vreemd op als in werktijd met de telefoon van de werkgever een afspraak wordt gemaakt met- of een bezoek gebracht wordt aan de huisarts. Een half uur bijkletsen met een vriend(in) kan weer niet.

Kern bij deze voorbeelden is dat het verenigingsbelang bepaalt wat juist is en wat niet. Eerder scheidt het de mogelijkheid om dit soort zaken zonder de relatie te beschadigen, te corrigeren. En bellen met de huisarts moet in werktijd, anders is de praktijk niet bereikbaar. Op een andere manier de afspraak regelen zou meer schade opleveren. Voorbeelden hebben het nadeel dat ze nooit alles duidelijk kunnen maken. Toch zal iedereen zich in het bovenstaande herkennen. Voor iedereen is het resultaat van het integriteitsbeleid misschien wel het beste samen te vatten als:

'Het hebben van een goed geweten'.

2. Basisregels en afwegingen

Al in de inleiding is aangegeven dat het in de beschrijving van het integriteitsbeleid niet wenselijk is om met strak omschreven regels te werken. De maximaal acceptabele waarde van een attentie is dan ook niet in dit stuk te vinden. Daarvoor in de plaats komen gedragsregels en afwegingen.

2.1. Afwegingen

In de afweging om een attentie al dan niet aan te nemen, letten het lid en de bestuursleden op eventuele strijdigheid met het verenigingsbelang, op proportionaliteit en of het situationeel gepast is.

– Verenigingsbelang

Zowel het lid als bestuurslid maken een afweging tussen het eigen belang van de lid en het verenigingsbelang. Het verenigingsbelang dient altijd duidelijk aanwijsbaar en herkenbaar te zijn en is het enige dat telt. Dat de attentie tevens in het belang van de lid is, kan een prettige bijkomstigheid zijn, doch in geen geval een bepalende factor.

– Proportioneel

De attentie moet altijd proportioneel zijn, ofwel op maat in verhouding tot de gelegenheid en de ontvanger. Zo is het proportioneel als bij een architectenselectie een architect een rondrit aanbiedt langs enkele gerealiseerde projecten van zijn hand. Als een van de projecten in Barcelona of New York is gebouwd, is een bezoek op zijn kosten niet proportioneel en moet dus worden afgewezen.

– Situationeel

Gezien de omstandigheden moet het ontvangen van een attentie in een logische context plaatsvinden. Een succesvol project afronden met een etentje kan situationeel passend zijn, een door de aannemer betaald etentje als opmaat voor prijsonderhandelingen niet. Voor het privégebruik van bedrijfsmiddelen gelden dezelfde afwegingen

2.2. Transparantie

Het aannemen van een attentie moet altijd tevoren worden besproken en gefiatteerd door de bestuursleden, ongeacht of dit nu in de vorm is van een cadeau, een etentje of het bezoeken van een gelegenheid. Hetzelfde geldt voor het privégebruik van verenigingsmiddelen. Het zal veelal geen probleem opleveren, mits het tevoren overlegd is met de bestuursleden.

2.3. Begunstigde

Soms is het helder: Het doel van de vereniging is immers o.a. het verkrijgen van voordelen voor zichzelf en de verenigingsleden. Als een bestuurslid wordt uitgenodigd voor een etentje om dit te bewerkstelligen, is het acceptabel als hij of zij daar zelf naar toe gaat. Het wordt anders als het om een cadeau gaat. Het is aan de bestuursleden in overleg om te overwegen of het cadeau in het belang van de vereniging is, of het proportioneel of situationeel is en om te bepalen of ze het cadeau accepteren, en zo ja, zelf behouden, of dat er iets anders mee gebeurt. Dit geldt evenzeer voor cadeaus die op het huisadres worden afgeleverd. Het criterium is immers niet waar het cadeau wordt gegeven, maar of de relatie met de geveer een acceptabele is.

Op deze afweging door de bestuursleden zijn uitzonderingen:

1. Attenties ontvangen bij persoonlijke jubilea (25 jaar in dienst, pensionering o.i.d.) mag degene die ze heeft ontvangen, altijd behouden;
2. Het geven van attenties ter gelegenheid van Kerstmis is vaak een traditie. Geforceerd breken met deze traditie levert meer schade dan rendement op. Binnen het integriteitsbeleid moet echter duidelijk zijn, dat het stimuleren van het geven van attenties bij Kerst niet acceptabel is. Kerstattenties, ook die

INTEGRITEITSBELEID

o.g.v. art. 2 van het Huishoudelijk Reglement

Correspondentie adres/ssecretariaat: Gelukken 15, 5552 LD Valkenswaard.

E-mail: tietze@chello.nl

Informatie via www.tietze.nl

Verenigingsregister KvK: Oost-Brabant, nr. 17165399

op het thuisadres worden ontvangen, worden altijd afgestaan en verzameld voor een verdeling onder alle personeelsleden.

2.4. Onafhankelijkheid in relaties

Zelfs persoonlijke relaties, die op geen enkele wijze worden misbruikt, kunnen integriteitsaspecten hebben. Er is een wezenlijk verschil tussen een opdracht aan de beste aannemer voor een bepaalde klus en een opdracht aan de broer van de lid die de opdracht verleent, zelfs als hij de beste aannemer voor de klus zou zijn. Ook de schijn van belangenverstrengeling moet vermeden worden. Als richtlijn wordt aangehouden dat er geen opdrachten aan familie of persoonlijke relaties worden verstrekt. Ook als er in de werksituatie met opdrachtnemers een vriendschappelijke relatie ontstaat, zal deze niet moeten leiden tot een privé vriendschap, tenzij de nieuwe verhouding ook gestalte krijgt in de werkrelatie. Concreet zal de zakelijke relatie worden afgebouwd.

Uitzondering:

Soms is het in het verenigingsbelang om toch met een familielid of een naaste kennis in zee te gaan. Exclusieve kennis, kunde, beschikbaarheid of financiële voordelen kunnen hiervoor de reden zijn. Er moeten dan echter waarborgen zijn, dat de persoonlijke relatie de integriteit niet aantast. De eerste waarborg hierbij is: transparantie. Maak de relatie duidelijk, maak duidelijk, waarom ondanks de relatie voor de opdracht is gekozen en ken anderen in het proces. De tweede waarborg is de bestuursleden het besluit over de inzet van de kennis of het familielid tevoren te laten fiatteren.

3. Structurele maatregelen

Iedere lid zal zelf voelen wanneer grenzen van integriteit naderen of worden overschreden. Even belangrijk is echter dat binnen de vereniging deze grenzen door alle leden hetzelfde worden beleefd. Van de vereniging mag worden verwacht dat zij haar leden hierbij helpt door een samenstel van duidelijke maatregelen.

De volgende maatregelen zijn door de vereniging genomen:

- er is door het bestuur een integriteitsbeleid voorgesteld, met duidelijke uitgangspunten en een expliciete omschrijving van de afwegingen die gemaakt behoren te worden;
- de leden hebben in een Algemene Ledenvergadering (ALV), ingestemd met het integriteitsbeleid;
- het integriteitsbeleid is verspreid onder alle leden, het bestaan ervan wordt genoemd in het Huishoudelijk Reglement, gepubliceerd op de website en wordt regelmatig onder de aandacht gebracht van de leden;
- er worden bij aanbestedingen of hetb gunnen van opdrachten door het bestuur risico- en fraudeanalyses verricht. Door te onderzoeken waar de bedreigingen voor het integer handelen het grootst zijn, kan de bewaking het effectiefst worden vorm gegeven;
- het periodiek scannen en aanpassen van procedures. (Checks and balances). Procedures zijn altijd zo ingericht dat bij besluiten of handelingen waarbij een grote waarde in het spel is, altijd meerdere bestuursleden een essentiële bijdrage leveren, waarbij ieder verantwoordelijk is voor het integer verlopen van de handeling of de besluitvorming;
- in het bestuursoverleg en tijdens ALV's worden waar nodig integriteitsdilemma's uitgesproken. Zo wordt er gewerkt aan een gemeenschappelijk normbesef;
- leden die misstanden aan het licht brengen, kunnen rekenen op een bijzondere bescherming, zodat zij niet zelf slachtoffer worden van het melden ervan.

4. Referentievoorbeelden

In de tekst van deze nota staan een aantal voorbeelden. Dit is nodig. De voorbeelden geven richting aan de sleutelbegrippen 'in verenigingsbelang', 'proportioneel' en 'situationeel'. Bij elke voorkomende situatie moeten deze drie afwegingen worden gemaakt:

Hierbij geldt echter dezelfde regel als in het verkeer: 'Bij twijfel niet inhalen!' Alleen al de twijfel of iets acceptabel is of niet, is al een goede indicatie dat het niet acceptabel is. Voor alle duidelijkheid, als hetzij uit verenigingsbelang, hetzij proportioneel, hetzij situationeel, het oordeel: 'weigeren' is, dan is dit ook het eindoordeel, ongeacht de positieve overwegingen op de andere terreinen.

Namens het bestuur:

Auteur:

A.G. Hol (voorzitter) Heerjansdam, 4 januari 2012